

TRÉNINGOVÝ KURZ PRÍPRAVY SPRIEVODCOV A HODNOTITEĽOV NA PROCES UZNÁVANIA VÝSLEDKOV PREDCHÁDZAJÚCEHO UČENIA

Autori:

Hana Čiháková

Helena Marinková

Mario Stretti

OBSAH

1. ÚVOD.....	1
2. ZMYSEL PROCESU UZNÁVANIA	1
3. PROBLÉMY PROCESU UZNÁVANIA	3
4. ROLE SPOJENÉ S REALIZÁCIOU PROCESU UZNÁVANIA	6
5. PROFIL ABSOLVENTA - SPRIEVODCA.....	8
6. PROFIL ABSOLVENTA - HODNOTITEĽOV	9
7. CHARAKTERISTIKA PREGRAMU.....	12
8. MODUL A (7 - 8 hodín).....	13
9. MODUL B (7 – 8 hodín).....	16
10. MODUL C (7 – 8 hodín).....	19

1. ÚVOD

Uvedené vzdelávanie pripravuje na výkon funkcie sprievodcu a hodnotiteľa v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia. Tieto funkcie nie sú totožné - nižšie sú špecifikované podstatné činnosti ako sprievodcu, tak aj hodnotiteľa. Uvedené vzdelávanie preto poskytne iba základné vedomosti a zručnosti, ktoré sú podstatné pre výkon oboch funkcií. Uchádzači o rolu sprievodcu absolvujú moduly A a B, uchádzači o rolu hodnotiteľa moduly A a C. S postupným zavádzaním systému uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia do reálnej praxe budú nároky na výkon oboch funkcií spresňované a prehĺbované.

Vzhľadom k tomu, že proces uznávania je v nových členských krajinách EÚ nový, domnievame sa, že je potrebné tých, ktorí ho budú ponúkať ako vzdelávaciu službu pre dospelých, na jeho realizáciu dobre upraviť. Potreba tejto prípravy je zrejmá nielen z vyššie uvedeného dôvodu, ale je tiež odporúčaná tzv. Spoločnými európskymi princípmi pre identifikáciu a validáciu výsledkov neformálneho a informálneho učenia (Common European Principles for the identification and validation of non-formal and informal learning)¹. Princíp „povinnosti aktérov“ zaväzuje aktérov k tomu, aby zabezpečovali poradenstvo a poskytovanie informácií o systéme uznávania a používaných prístupoch jednotlivcom (klientom).

2. ZMYSEL PROCESU UZNÁVANIA VÝSLEDKOV PREDCHÁDZAJÚCEHO UČENIA A JEHO ŽIADÚCE VLASTNOSTI

Zmysel procesov uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia nie je treba príliš rozvádzať. Je uvádzaný asi takýto prehľad ich výhod:

V čom pomáha systém uznávania?

A. Jednotlivcom:

- identifikuje ich silné stránky a schopnosti
- nastavuje kariéru a životné ciele
- identifikuje vedomosti a zručnosti
- zvyšuje sebavedomie a úspešnosť na trhu práce

B. Vzdelávacím inštitúciám:

- zvyšuje počet dospelých účastníkov
- vedie k lepšiemu využívaniu zdrojov (zabraňuje duplicitám)
- zvyšuje príležitosti v CŽV a kariérom rozvoji
- umožňuje flexibilný a zodpovedný tréning a realizáciu vzdelávacích programov (zodpovednosť – súlad so vzdelávacími potrebami jednotlivcov i zamestnávateľov)

---

¹ 9175/04 EDUC 101 SOC 220 Draft Conclusions of the Council and of the representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on Common European Principles for the identification and validation of non-formal and informal learning

C. Zamestnávateľom:

- maximalizuje zručnosti a vedomosti
- umožňuje lepšie pochopenie schopností, znalostí a vzdelávacích potrieb zamestnancov
- pomáha pri výbere, rozvoji a uvoľňovaní zamestnancov
- zvyšuje efektivitu zamedzovaným duplicitám v tréningu
- systematickým spôsobom definuje, dokumentuje a overuje zručnosti a vedomosti zamestnancov
- pomáha pri zdokonaľovaní popisu pracovných činností

Základné požadované vlastnosti procesu hodnotenia formulujúce SEP:

- Prístupnosť – proces musí byť prístupný všetkým a umožňovať rozpoznávanie jedinečných potrieb a schopností jednotlivcov.
- Transparentnosť – celý proces musí byť transparentný; nielen kritéria hodnotenia, ale i celý proces a jeho výstupy musia byť jeho účastníkmi správne pochopené.
- Efektivita – zvyrazňuje dôležitosť poradenstva a potrebu dobre vyškoleného personálu – snaha dosiahnuť najlepšie využitie investovaných zdrojov.
- Vysoká kvalita – zabezpečenie kvality obsahu i hodnotiacich nástrojov.
- Relevancia – výsledky procesu musia byť uznávané jednotlivcami, zamestnávateľmi, vzdelávajúcimi organizáciami, profesnými asociáciami a verejnými inštitúciami.
- Flexibilita – je potrebné využívať rôzne hodnotiace nástroje podľa potrieb rôznych jednotlivcov (vzdelávacie kredity, pracovné výsledky, kariérny vývoj, certifikáty atď.).
- Právo na preskúmanie výsledkov – každý účastník procesu musí mať právo na preskúmanie výsledkov procesu v odvolacom riadení.

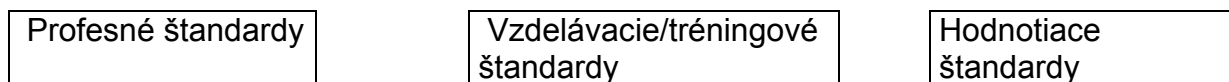
3. PROBLÉMY PROCESU UZNÁVANIA DANÉ POVAHOU UZNÁVANÝCH VÝSLEDKOV

Rovnako ako pri iných spoločenských procesoch, je aj pri uznávaní výsledkov predchádzajúceho učenia treba rozlíšiť jeho formálnu, normatívnu (právnú a správnu) stránku a s ňou spojené aspekty jeho cieľov a priebehu, jeho stránku faktickú a s ňou spojené problémy jeho realizácie. Tu nechávame formálnu stránku bokom, a to predovšetkým preto, že sa môže v rôznych krajinách líšiť (napr. vo Francii je cieľom procesu uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia i udeľovanie príslušných certifikátov ekvivalentných certifikátom z formálneho vzdelávania, ale v ČR napr. zákon o uznávaní výsledkov DV s týmto cieľom nepočíta. Proces uznávania musí byť doplnený príslušnou skúškou predpísanou vo formálnom vzdelávaní, aby klient mohol získať zodpovedajúci certifikát. Naopak problémy praktickej realizácie procesu uznávania sú v rôznych krajinách analogické.

Problémy procesu uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia súvisia predovšetkým s povahou týchto výsledkov (ďalším veľkým okruhom problémov je vymedzenie a klasifikácia ich poľa pôsobnosti. S procesom uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia je spojená rada problémov vyplývajúcich zo skutočnosti, že **informálne učenie je prevažne učenie založené na skúsenostiach**. Takto získané kompetencie sú ťažko porovnateľné s výsledkami formálneho vzdelávania a iný je i spôsob ich identifikácie (rozpoznávania) a spôsob ich hodnotenia pre účely uznávania.

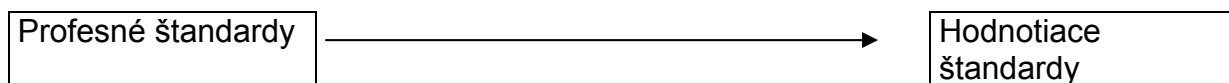
Formálne vzdelávanie je zamerané predovšetkým na sprostredkovanie vopred stanovených zamýšľaných výsledkov učenia a odtiaľ aj na overovanie a hodnotenie výsledkov takto vopred určeného zámerného učenia sa. V procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia sú naopak overované a hodnotené z veľkej časti **výsledky nezámerného, skúsenostného (informálneho) učenia sa**. Ide viac menej vždy o ich porovnanie s analogickými výsledkami formálneho vzdelávania a na hodnotenie ich ekvivalencie sú potrebné nejaké spoločné meradlá.

Obrázok 1: Typy štandardov potrebných pre hodnotenie (a validáciu) formálneho učenia

Prameň: Colardyn a Bjørnåvold, 2003

Obrázok 2: Typy štandardov potrebných pre hodnotenie (a validáciu) neformálneho a informálneho učenia

Prameň: Colardyn a Bjørnåvold, 2005

„Vzťah medzi profesnými štandardmi a hodnotiacimi štandardmi uľahčuje validáciu neformálneho a informálneho učenia. Neexistujú žiadne obmedzenia, pokiaľ ide o formy učenia (čo je pozitívne v tom zmysle, že sú akceptované výsledky rôzneho učenia sa, negatívne v tom zmysle, že proces učenia môže byť omylom považovaný za samozrejmosť). Dôraz sa kladie na to, čo hodnotiť (profesné štandardy) a ako hodnotiť (hodnotiace štandardy). Vzťah medzi profesnými a hodnotiacimi štandardmi je hlavne z dôvodov hodnotenia. Bez tohto explicitného spojenia by validačná procedúra nebola uskutočniteľná.“²

Zámerné učenie sa je vopred **premyslené** (príslušným pedagógom, tvorcami učebných dokumentov apod.), rešpektuje radu **didaktických** odporúčaní a zásad, zohľadňuje špecifické zvláštnosti učiacich sa, ich študijné dispozície apod. Zámerné učenie sa má prevažne **explicitný charakter** (učiaca sa osoba si uvedomuje, že sa učí i čomu a ako sa učí) a väčšinou využíva deduktívnych postupov (t.j. postupuje od obecných pravidiel k ich aplikácii v jednotlivých prípadoch). Očakáva sa v ňom, že učiaci sa vie, čo sa naučil, a je schopný vyjadriť to (napr. pri písomnej skúške)³. Zámerné učenie je **realizované podľa kurikula**, ktoré je dnes už často vymedzované pomocou obsahu a cieľov výučby popisovaných v kategóriách vedomostí a schopností (či kompetencií, spôsobilostí), ktoré má učiaci sa dosiahnuť. Pri tomto vymedzovaní väčšinou je (či aspoň by mal byť) zohľadňovaný i aspekt **hodnotiteľnosti dosiahnutých výsledkov** vzdelávania. Zámerné učenie väčšinou nebýva zaradené do situačného kontextu, a preto zdôrazňuje skôr obecné princípy ako ich špecifické aplikácie, tie tu majú často iba ilustratívny charakter. V priebehu zámerného a riadeného učenia je učiacemu sa poskytovaná spätná väzba s cieľom zlepšiť jeho učebné výkony (formatívne hodnotenie) a ukončované býva často nejakou formou záverečného súhrnného hodnotenia dosiahnutých výsledkov učenia vo vzťahu ku kurikulu (sumatívne hodnotenie).

Nezámerné učenie sa priamo v príslušných životných roliach a situáciách (učenia sa založené na skúsenostiach) má naopak prevažne **implicitný charakter**, učiaci sa si často ani neuvedomuje rozsah svojho učenia či samotnú skutočnosť, že sa učí (preto sa v tejto súvislosti hovorí o identifikácii, teda rozpoznaní výsledkov učenia). Nezámerné učenie sa je často **náhodné a nesústavné**, nepostupuje podľa vopred premysleného plánu, ale je súčasťou reagovania na situáciu, v ktorej sa učiaci sa nachádza. Preto sa tiež v skúsenostnom učení viac uplatňujú indukčné postupy a učenie sa väčšinou neprebíha s rozlišovaním vedomostí a schopností. V priebehu nezámerného učenia sa učiaci nemá riadiť spätnou väzbou, tá je tu založená opäť iba na jeho skúsenostiach a praktickej činnosti a popr. na náhodných či nesústavných zásadách ľudí z jeho situačného okolia. **Výsledky skúsenostného učenia (spätná väzba) nie sú jednoducho predvídateľné** a sú výrazne ovplyvnené kontextom, v ktorom učenie prebieha.

---

² COLARDYN D., BJØRNÅVOLD, J.: *The learning continuity: European inventory on validating non-formal and informal learning National policies and practices in validating non-formal and informal learning*. Cedefop Panorama series; 117 Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2005.

³ HAGER, P. Recognition of Informal learning: challenges and issues. *Journal of Vocational Education and Training*. Roč. 50, 1998, č. 4, s. 521- 535.

Prehľadne môžeme rozdiely hlavných charakteristík zámerného a nezámerného učenia sa vyjadriť takouto tabuľkou:

Zámerné učenie sa	Nezámerné učenia sa
didakticky premyslené	náhodné
riadené	neriadené
systematické	nesústavné
explicitné	implicitné
prevažne deduktívne	prevažne induktívne
výsledky vopred formulované	výsledky nie sú plánovateľné
formatívne hodnotenie – spätná väzba	spätná väzba – iba vlastná činnosť, skúsenosť
sumatívne hodnotenie – certifikát, napr. záverečné vysvedčenie	

Pri popise kompetencií a predovšetkým pri tvorbe kritérií v hodnotiacich štandardoch je preto potrebné zohľadniť vyššie uvedené charakteristiky nezámerného učenia sa. Vymedzenie kompetencií i kritéria pre ich overovanie by mali byť nastavené tak, aby pri overovaní umožňovali v maximálnej miere využiť praktickú činnosť klienta (priamo predvádzanými, resp. dosvedčovanými výsledkami a/alebo hodnovernými správami o ich priebehu).

Klient procesu uznávania vstupuje do procesu **ako celkom neznámy jednotlivec**, zatiaľ čo žiak či študent sa v školskom prostredí vzdeláva mnoho rokov, pozná chod školy a výučby a svojich učiteľov a učiteľia poznajú jeho a priebežne ho sledujú a hodnotia. To všetko v procese uznávania chýba. Preto...

1. Učiteľia ho priebežne sledujú a hodnotia. Preto je v procese uznávania potrebná rola tzv. **sprievodcu**, ktorý klienta celým procesom sprevádza, pomáha mu vytvoriť portfólio dôkazov, motivuje ho k zotrvaní v procese apod. Prvou úlohou sprievodcu je zmapovať a doložiť študijnú a profesnú históriu klienta. Poslednou úlohou, ktorú sprievodca voči klientovi plní, je motivovať klienta k ďalšiemu vzdelávaniu a nájsť pre neho (resp. pomôcť mu nájsť a zvoliť si) zodpovedajúcu vzdelávaciu ponuku.
2. „Veľké“ skúšky realizované vo formálnom vzdelávaní (napr. záverečná skúška, maturitná skúška) majú v podstate exemplárny charakter. Žiak či študent si z množstva zadaní či tém losuje iba určitý počet, ktorý ďalej spracováva, zodpovedá apod. Overovanie jeho kompetencií je preto iba výberové a výber náhodný. Tento postup zohľadňuje skutočnosť, že výsledky učenia sa žiaka či študenta – ako je tzv. pripustený k vykonaniu týchto skúšok – sú priebežne v priebehu celého jeho vzdelávania overované a hodnotené (formatívnym hodnotením). Naproti tomu klient, ktorý žiadne predchádzajúce požiadavky plniť nemusí, vstupuje do procesu uznávania priamo, a je preto **potrebné overiť každú jednotlivú kompetenciu uvedenú v hodnotiacom štandarde**.

Preto sú v procese uznávania využívané rôzne **metódy overovania**. Jednou z možností sú referencie, napr. **referencia zamestnávateľa** (štrukturované vyjadrenie o pracovnom výkone a popr. i rôznych osobnostných charakteristikách klienta, pričom za poskytnutie nepravdivých informácií hrozia zamestnávateľovi finančné sankcie alebo i trestný postih). Ďalšou možnosťou je prijať ako tzv. dôkaz,

dokladovateľný výsledok práce, napr. **výrobok uchádzača**, ktorý klient vyrobil mimo proces uznávania. Avšak metódu, ktorú hodnotitelia pri overovaní používajú najčastejšie (kedykoľvek je to možné), je **pozorovanie** praktickej činnosti klienta v simulovanej či v reálnej pracovnej situácii (obdobne ako je to v praktickej časti záverečných skúšok aj vo formálnom vzdelávaní, ale so spomenutým rozdielom oproti tomu).

Obdobne ako záverečné skúšky, býva (či mal by byť) i proces uznávania realizovaný komisionálne. Každý prípadný **hodnotiteľ** musí byť na svoju činnosť v hodnotiacej komisii dobre pripravený, zodpovedá totiž za kvalitu, objektivitu a správnosť procesu overovania a hodnotenia.

Poradcovia/sprievodcovia i hodnotitelia musia byť pripravení a schopní komunikovať so širokým spektrom klientov s odlišným sociálnym zázemím a pochádzajúcich z rôznych prostredí, musia byť schopní prispôbovať svoju komunikáciu charakteristikám klientov z rôznych socio-ekonomických prostredí.

4. ROLE SPOJENÉ S REALIZÁCIOU PROCESU UZNÁVANIA A POTREBNÁ PRÍPRAVA PRE NE

Role poradcu a hodnotiteľa sú v obecnej rovine jasne rozdelené; práca poradcu končí v okamžiku, kedy je portfólio dokončené a predložené na schválenie (hodnotenie) a sprievodca sa zapája opäť do procesu uznávania až na jeho konci, v záverečnom motivačnom rozhovore s klientom. Vo všetkých, niekedy aj v niektorých situáciách, môže hrať hodnotiteľ rolu i v počiatočnej informačnej fáze, napr. pri používaní metód pomoci sprievodcovi a/ alebo sebahodnotiacich nástrojov. Táto kombinácia obidvoch rolí však môže spôsobiť problémy v procese zabezpečenia kvality.

V procese uznávania sa v niektorých organizáciách môže objaviť i nová profesná rola, napr. „overovateľ“ (verifier – írsky inštitúcia FÁS), ktorý môže byť ustanovený ako kontrola štandardizácie a kontrola kvality hodnotenia portfólia a skúšok, alebo „prešetrovateľ“ (screener – holandské informačné stredisko ECABO), ktorého úlohou je presne určiť slabiny alebo medzery v dokladoch, poukazujúce hodnotiteľom, na ktoré prvky sa majú zamerať pri posudzovaní hodnotenej osoby.

Sprievodca:

Základnou úlohou sprievodcu je sprevádzať klienta celou procedúrou uznávania, motivovať ho k pokračovaniu v nej a k jej úspešnému ukončeniu. Sprievodca napomáha klientovi v čo najširšom rozsahu identifikovať (rozpoznať) výsledky jeho predchádzajúceho učenia a podieľa sa na ich formulácii. Zaisťuje získavanie relevantných dokumentov, ich pomocou môže klient preukázať, že disponuje požadovanými kompetenciami. Sprievodca na základe procesu uznávania navrhuje klientovi možnosti jeho ďalšieho vzdelávania.

Hodnotiteľ:

Hodnotiteľ zodpovedá za kontrolu toho, či kandidát skutočne disponuje kompetenciami uvedenými v jeho vzorovom porovnávacom súbore pre danú

kvalifikáciu (v ČR je ním tzv. hodnotiaci štandard zodpovedajúci príslušnému kvalifikačnému štandardu). Je schopný odborne, kvalitne a nestrannne posúdiť dokumenty, ktorými klient dokladá svoje predchádzajúce osobné a pracovné skúsenosti, vrátane certifikátov, ktoré získal v neformálnom tréningu či vzdelávaní, ako aj osvedčení získaných vo formálnom vzdelávaní, a vrátane dobrozdanií, ktoré vypovedajú o jeho skúsenostiach získaných v praktickej činnosti. Hodnotiteľ odborne, kvalitne a nestrannne hodnotí aktuálne odborné klientove kompetencie pri ich overovaní. Hodnotiteľ by mal byť vynikajúcim odborníkom v odbore, ktorý hodnotí, mal by sledovať aj nové trendy v tomto odbore.

Hodnotiteľ v procese uznávania nie je v súčasnej dobe v žiadnej krajine uznaným povoláním, či samostatnou odbornou kvalifikáciou, na jeho prácu sa pozerá ako na súčasť budúcej činnosti/zamestnania; v niektorých prípadoch môžu byť ako hodnotitelia menovaní skúsení učitelia praktického odborného výcviku (v ČR teraz označovaní ako odborní pedagógovia, predtým majstri odbornej výchovy) alebo experti zo sektorových organizácií.

V praxi sa požiadavky na hodnotiteľa a sprievodcu v jednotlivých krajinách, ba dokonca organizáciách líšia. Záverečný návrh pracovnej skupiny považuje za kľúčový jav validácie nestrannosť. Sprievodcovia a hodnotitelia by mali pracovať v súlade s kódexom, mali by mať profesné zručnosti a prístup k systematickému počiatočnému a ďalšiemu odbornému vzdelávaniu.

Odborné zručnosti:

- Základná kvalifikácia pre oblasť, ktorá je predmetom hodnotenia;
- Kvalifikácia hodnotiteľa je minimálne na rovnakej úrovni ako u hodnoteného;
- Preukázať ďalší rozvoj odborných profesných schopností za určitý počet rokov;
- Stanovený počet rokov skúseností v oblasti, sektore či odbore/odvetví profesia, ktorá je hodnotená;
- Široké skúsenosti v povolání či sektore, vedomosti pracovných štandardov v praxi sú považované za kľúčové a uprednostňujú sa pred špecializáciou.

Mäkké zručnosti:

- Základné komunikačné zručnosti (predovšetkým ako ochota a schopnosť počúvať (druhého), schopnosť viesť rozhovor, poskytovanie spätnej väzby);
- Podporný, trpezlivý a empatický prístup;
- Tolerantná osobnosť schopná sebareflexie;
- Pozitívny prístup k uznávaniu (APL);
- Vnútoraná motivácia stať sa hodnotiteľom

Na hodnotiteľa by mal navyše dohliadať „inštruktor“, ktorý má aspoň ročnú skúsenosť v oblasti hodnotenia kompetencií.

Spoločné kvalifikačné požiadavky na sprievodcov a hodnotiteľov

Nestrannosť môže byť posilnená prostredníctvom odbornej prípravy a systematického vytvárania sietí sprievodcov a hodnotiteľov. Očakáva sa, že obidve

skupiny pracovníkov budú si svoje profesné zručnosti priebežne dopĺňať a rozvíjať. Každý sprievodca i hodnotiteľ musí mať dôkladnú začiatočnú kvalifikáciu, úspešne absolvovať jeden alebo viac profesne vhodných kurzov a doložiť to diplomom alebo osvedčeniami či preukázaním porovnateľnej profesnej skúsenosti rovnakej hodnoty.

Je potreba, aby sprievodca i hodnotiteľ pri hodnotení jednotlivca brali do úvahy jeho jedinečnosť a boli schopní na základe toho posúdiť vhodnosť použitia rôznych hodnotiacich metód a nástrojov v danom prípade. Hodnotiteľ by tiež nemal byť ovplyvnený štandardnými klasifikačnými a hodnotiacimi praktikami škôl alebo praktikami hodnotenia schopností, ktoré uskutočňujú firmy. Hodnotiteľ musí zaistiť, aby pravidlá pre hodnotenie boli jasné jednotlivcom, ktorí využívajú proces uznávania. Hodnotiteľ by mal dobre poznať hodnotiace štandardy. Mal by používať relevantné nástroje pre porovnanie schopností, ktoré má kandidát, vo vzťahu ku štandardom, aby tak mohol určiť stupeň jeho schopností. Mal by tiež využívať svoje vedomosti o nástrojoch hodnotenia v jednotlivých situáciách tak, aby zabezpečil potrebnú kvalitu uznávania, za čo nesie zodpovednosť.

Za základné sú považované dva typy kompetencií sprievodcov a hodnotiteľov: profesné kompetencie a mäkké zručnosti. Odborné zručnosti môžu byť doložené diplomami, certifikátmi, životopismi, zvl. štrukturovanými životopismi, résumé (atď., mäkké zručnosti, tak napr. pomocou interview.

Téma požadovaných kompetencií sa objavila na pracovnom seminári v Lisabone 19.-20.4.2004 konanom IEFP s hodnotiteľmi z rôznych členských organizácií EVTA s cieľom prediskutovať štandardy pre poradcov a hodnotiteľov.

5. PROFIL ABSOLVENTA - SPRIEVODCA

Výsledky vzdelávania

- vedieť popísať proces uznávania a jeho jednotlivé časti
- vedieť vysvetliť hranice a možnosti procesu uznávania klientom
- poznať a rešpektovať etický kódex procesu hodnotenia a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
- poznať legislatívny rámec APEL (uznávania predchádzajúceho učenia)
- poznať Spoločný rámec pre zabezpečenie kvality v OVP
- poznať možné spôsoby získania kvalifikácie
- poznať svet práce a orientovať sa v ňom
- vedieť identifikovať motiváciu žiadateľa
- poznať základnú terminológiu z oblasti vzdelávania dospelých a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
- vedieť charakterizovať požiadavky na uznávanie predchádzajúceho učenia obsiahnuté v Spoločných európskych princípoch
- byť schopný vytvoriť s klientom portfólio „dôkazov“ osvedčujúcich jeho už získané profesné kompetencie
- byť schopný identifikovať aktuálne (vzhľadom k procesu uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia) vzdelávacie potreby klienta

- byť schopný navrhnúť v prípade potreby ďalšiu vzdelávaciu dráhu klienta (vo vzťahu k procesu uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia)
- byť schopný vysvetliť klientovi možnosti jeho ďalšieho pracovného uplatnenia vzhľadom k upravovanej Národnej sústave kvalifikácií (úplná a čiastočná kvalifikácia)
- rozumieť nárokom a činnostiam požadovaným v jednotlivých kvalifikáciách
- vedieť viesť poradenský rozhovor
- poznať základy pedagogické metodológie a štatistiky

Možnosti uplatnenia: Po získaní autorizácie (na základe zákona o uznávaní výsledkov ďalšieho vzdelávania) môže absolvent vykonávať rolu sprievodcu pri procesoch uznávania predchádzajúceho učenia v rámci uvedeného zákona o uznávaní výsledkov ďalšieho vzdelávania (ČR).

Vstupné požiadavky: VŠ vzdelanie doplnené pedagogickým štúdiom (viď učiteľ odborných predmetov), aspoň 5 rokov praxe v oblasti výchovy a vzdelávania.

6. PROFIL ABSOLVENTA - HODNOTITEĽOV

Osobnostné kompetencie

Hodnotenie celku	Hodnotiteľ je schopný holistického hodnotenia procesu uznávania a má schopnosť zamerať sa na klienta
Pozornosť voči detailu	Hodnotiteľ je všímavý; má schopnosť zaoberať sa detailom
Kultúrna a jazyková vnímavosť	Hodnotiteľ je empatická osobnosť a vnímavo pristupuje k ľuďom z multikultúrneho prostredia
Nezávislosť	Hodnotiteľ realizuje hodnotenie sám s využitím metódy pozorovania a evaluačného formulára
Integrita	Hodnotiteľ je poctivý a schopný dodržiavať etické normy v činnostiach súvisiacich so zamestnaním, rešpektuje súkromie hodnoteného
Interpersonálna vnímavosť	Hodnotiteľ je naladený na interpersonálnu verbálnu a neverbálnu komunikáciu a je schopný predstaviť si sám seba na mieste hodnoteného, rešpektuje hodnoteného
Interpersonálna vnímavosť	Hodnotiteľ je schopný uvedomiť si vlastné pôsobenie na iných ľuďoch svojím chovaním (hlavne v skúšobných situáciách)
Pripravenosť počúvať	Hodnotiteľ dáva vhodné otázky a pozorne počúva hodnoteného
Podpora	Hodnotiteľ je schopný zaistiť, aby sa klient cítil uvoľnene
Vytrvalosť	Hodnotiteľ je vytrvalý a neodchádza od problému
Tolerancia	Hodnotiteľ je odolný voči stresu
Práca s inými	Hodnotiteľ porovnáva výsledok svojho vlastného hodnotenia s výsledkom (závermi) druhého hodnotiteľa a je s ním ochotný a schopný dôjsť ku spoločnému rozhodnutiu., alebo: ...hodnotiteľa, s ktorým má dôjsť ku spoločnému rozhodnutiu, a je ochotný a schopný vecne sa s ním dohodnúť.

Výsledky vzdelávania

1. Obecné kompetencie

- poznať proces uznávania a jeho jednotlivé časti
- vedieť vysvetliť hranice a možnosti procesu uznávania klientom
- poznať a rešpektovať etický kódex procesu hodnotenia a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
- poznať legislatívny rámec APEL (uznávania predchádzajúceho učenia)
- poznať Spoločný rámec pre zaistenie kvality v OVP
- poznať svet práce a orientovať sa v ňom
- poznať základnú terminológiu z oblasti vzdelávania dospelých a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
- vedieť charakterizovať požiadavky na uznávanie predchádzajúceho učenia obsiahnuté v Spoločných európskych princípoch
- vedieť poskytnúť klientovi spätnú väzbu povzbudzujúcim spôsobom, ktorý je úmerný úrovni jeho sebadôvery
- mať schopnosť byť objektívny
- mať pozorovacie a hodnotiace zručnosti
- poznať kódex hodnotiteľa

2. Kompetencie potrebné pre hodnotenie dôkazov

- poznať rôzne techniky a postupy v hodnotení
- poznať prípustné dôkazy, ktoré je možné využívať na identifikáciu a hodnotenie predchádzajúceho učenia
- poznať metódy slúžiace na získanie „dôkazov“ osvedčujúcich profesné kompetencie klienta
- vedieť viesť rozhovor s klientom s cieľom získať autentické svedectvo o jeho kompetenciách; napr. metóda STAR: Situation, Task of Objective, Action, Result - S- pýtajte sa na konkrétne situácie, T- pýtajte sa na konkrétnu úlohu, A – pýtajte sa na konkrétnu činnosť kandidáta, R- pýtajte sa na výsledok
- vedieť používať i iné techniky vedenia rozhovoru založené na teoretických prístupoch, napr. prieskumné (sondážne) rozhovory za účelom pomoci klientom objasniť si svoje kompetencie (spôsobilosti)
-
- vedieť hodnotiť „dôkazy“ osvedčujúce už získané profesné kompetencie klienta (napr. „dobrozdanie“ zamestnávateľa, spolupracovníkov, popr. zákazníkov, či certifikáty z neformálneho vzdelávania)
- vedieť ohodnotiť portfólio a predložený doklad o kompetenciách na základe niekoľkých kritérií: autenticita, aktuálnosť, vhodnosť/úmernosť, kvantita,
- vedieť porovnať kompetencie popísané v doklade predloženom klientom s kompetenciami v hodnotiacom štandarde;
- vedieť pracovať zodpovedajúcim spôsobom s príslušným hodnotiacim štandardom

3. Kompetencie potrebné pre realizáciu praktickej skúšky

- byť schopný organizovať a koordinovať praktickú skúšku (vybavenie pracoviska, nástroje,..) s cieľom štandardizácie testovacej situácie
- byť schopný pozorovať chovanie klienta , výsledky a procesy v priebehu hodnotenia (evaluácia procesu; evaluácia produktu; objektivnosť pozorovania)
- vedieť zaznamenávať pozorovanie na pozorovací formulár
- vedieť riadiť hodnotiaci rozhovor (preskúmať zdôvodnenie zo strany hodnoteného; zaistiť, čo sa skrýva za chovaním; testovať predkladané vedomosti)
- byť schopný interpretovať a evaluovať aktivity, ktoré sa vzťahujú na požadované kompetencie (kvalita)
- vedieť postihnúť vzťahy medzi kompetenciami a štandardmi (používať štrukturovanú hodnotiacu mriežku, rozhodovať, ktoré kritériá sa dosiahli a k akému štandardu)
- radiť sa s ďalšími hodnotiteľmi (nezávisle pozorovať a vedieť dosiahnuť konsenzus)
- vedieť vytvoriť jasnú, podrobnú a štrukturovanú záverečnú správu popisujúcu kompetencie klienta, ktorá poskytne jasnú informáciu hodnotiacej komisii, sprievodcovi a klientovi

Etický kódex pre sprievodcu a hodnotiteľa

- Hodnotiteľ neinformuje nikoho iného o obsahu praktickej skúšky/testu.
- Sprievodca a hodnotiteľ nehovorí o výsledkoch uznávania s osobami z vonku.
- Vlastníkom výsledku je hodnotená osoba.
- Hodnotiteľ umožňuje hodnotenému, aby sa cítil v priebehu skúšky uvoľnene
- Klient je zoznámený s procesom uznávania.
- Klient je zoznámený so svojimi právami.
- Klient vie, ako sa môže ohraďiť proti rozhodnutiu.
- Klient dostáva spätnú väzbu o výsledkoch uznávania.
- Správa a výsledky sú tajné.
- Správa a výsledky sú majetkom hodnotenej osoby.
- Klient vie, ktoré údaje boli zaznamenané.
- Klient musí dať svoj súhlas, pokiaľ chce organizácia použiť výsledky na ďalšie účely.
- Klient, sprievodca a hodnotiteľ podpisujú kódex.

Možnosti uplatnenia: Po získaní autorizácie (na základe zákona o uznávaní výsledkov ďalšieho vzdelávania) môže absolvent vykonávať rolu hodnotiteľa v procesoch uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia v rámci uvedeného zákona o uznávaní výsledkov ďalšieho vzdelávania (ČR).

Vstupné požiadavky: SŠ/VŠ vzdelanie a 5 rokov praxe (najlepšie vo vzdelávaní, ale nie je to potrebné) v predmetnej oblasti.

7. CHARAKTERISTIKA PREGRAMU

Pojatie a ciele vzdelávacieho programu

Poradcovia/sprievodcovia a hodnotitelia by mali absolvovať vzdelávacie kurzy, aby získali vedomosti a zručnosti o systéme identifikácie a uznávania neformálneho vzdelávania a učenia, o ich roli v ňom a zodpovednosti spojenej s touto rolou a o procedurálnych postupoch a metódach používaných v tomto procese celkove a v ich roli špeciálne.

Charakteristika obsahu vzdelávacieho programu

Vzdelávací kurz je rozdelený do 3 modulov:

Modul A – Celoživotné učenie a proces identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia

Modul B – Poradenstvo a vedenie klienta v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia

Modul C – Hodnotenie výsledkov predchádzajúceho učenia

Organizácia výučby – trojdenný kurz, 20 – 25 hodín, tzn. každý deň 7 – 8 hodín výučby, kurz je rozdelený do troch modulov, každý deň bude prebraný 1 modul

Metodické postupy – interaktívna diskusia, skupinová práca, riadená diskusia, prípadové štúdie; prezentácia, príklady a rozbor príkladov ľudí, ktorí úspešne prešli procesom hodnotenia ; interaktívne sedenia, samoštúdium materiálov - textov

Štruktúra vyučovacích modulov, časová dotácia, postupnosť

Modul A – Celoživotné učenie a proces identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia

Modul B – Poradenstvo a vedenie klienta v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia

Modul C – Hodnotenie výsledkov predchádzajúceho učenia

8. MODUL A (7 - 8 hodín)

Celoživotné učenie a proces identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia

OBSAH:

1. Úvod do problematiky celoživotného učenia
2. Informálne, neformálne a formálne učenie, výhody uznávania predchádzajúceho učenia pre organizácie, zamestnávateľov a jednotlivcov (čo to je uznávanie, ciele uznávania, cieľové skupiny; definícia formálneho, neformálneho a informálneho učenia; aké sú kompetencie a aké sú nástroje používané pri ich meraní)
3. Role a funkcie sprievodcov a hodnotiteľov
4. Etický kódex pre sprievodcu a hodnotiteľa
5. Techniky, ktoré sú používané v procese uznávania (kriteriálny rozhovor – založený na kritériách, napr. metóda STAR, rogeriánska metóda; aktívne počúvanie; prejavenie empatie; poskytovanie emočnej podpory; objasňovanie a štrukturovanie, parafrázovanie a zhrnutie; používanie otvorených otázok; poskytovanie spätnej väzby)
6. Procedúra uznávania predchádzajúceho učenia v troch krokoch – identifikácia, dokumentácia a uznávanie výsledkov predchádzajúceho učenia
7. Európska politika v oblasti identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia
8. Väzba procesu identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia na (strategické) relevantné národné a regionálne dokumenty, vrátane zakotvenia v národnom právnom rámci
9. Európske projekty v oblasti identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia
10. Príklady dobrých praxí v oblasti identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia vo vybraných európskych krajinách

Názov modulu:	Celoživotné učenie a proces identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia	Kód modulu:	A
Nominálna dĺžka:	7- 8 hodín		
Typ modulu:	Teoreticko-praktický	Platnosť od:	1. 1. 2006
Vstupný predpoklady:	Sprievodca: VŠ vzdelanie doplnené pedagogickým štúdiom (viď učiteľ odborných predmetov), aspoň 5 rokov praxe v oblasti výchovy a vzdelávania Hodnotiteľ: SŠ/VŠ vzdelanie a 5 rokov praxe (najlepšie vo vzdelávaní, ale nie nevyhnutné) v predmetnej oblasti		
<p>Stručná anotácia vymedzujúca ciele:</p> <p>Sprievodcovia a hodnotitelia majú kvalitne pomáhať klientom v priebehu procedúry uznávania predchádzajúceho učenia a zároveň kvalitne kontrolovať, či klient má všetky kompetencie požadované hodnotiacim štandardom, je nutné, aby získali základné vedomosti týkajúce sa oblasti celoživotného učenia a predovšetkým dobre pochopili celý systém uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia.</p>			
<p>Predpokladané výsledky:</p> <p>Poslucháč si osvojí základné vedomosti z oblasti celoživotného učenia a pochopí systém uznávania výsledkov predchádzajúceho vzdelávania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvetlí základné východiská a princípy celoživotného učenia; ➤ rozlíši informálne, neformálne a formálne učenie; ➤ popíše systém uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia, jeho ciele a jeho základné etapy v jeho krajine a v jeho organizácii; ➤ charakterizuje predpokladané klady a zápory tohto systému pre rôzne subjekty (organizácie, zamestnávateľov a jednotlivcov); ➤ vysvetlí, akú má APL hodnotu pre jednotlivcov a spoločnosť; ➤ vysvetlí vzťah medzi skúsenosťami a kompetenciami (spôsobilosťami) získanými pri formálnom, neformálnom a informálnom učení v kontexte APL; ➤ vysvetlí rozsah metód a nástrojov používaných v APL v jeho krajine a vysvetlí, ktoré z nich sa vzťahujú na ich špecifický kontext; ➤ používa odborné pojmy vo vzťahu ku svojej roli sprievodcu či hodnotiteľa; ➤ vysvetlí svoje povinnosti vo vzťahu ku kódexu pre sprievodcu a hodnotiteľa; ➤ charakterizuje rolu a funkciu sprievodcu v procese uznávania; ➤ charakterizuje rolu a funkciu hodnotiteľov v procese uznávania; ➤ charakterizuje základné požiadavky tzv. Spoločných európskych princípov; ➤ pozná Spoločný rámec pre zabezpečenie kvality v OVP ➤ charakterizuje väzbu medzi procesom uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia a NSK, resp. EQF ➤ orientuje sa v národnom právnom rámci pre uznávanie; ➤ rešpektuje etický kódex procesu hodnotenia a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia. 			

Obsah modulu:

- problematika celoživotného učenia
- informálne, neformálne a formálne učenie, výhody uznávania predchádzajúceho učenia pre organizácie, zamestnávateľov a jednotlivcov
- role a funkcie poradcov/sprievodcov a hodnotiteľov
- procedúra uznávania predchádzajúceho učenia v štyroch krokoch – poradenstvo, identifikácia a dokumentácia, uznávanie výsledkov predchádzajúceho učenia, poradenstvo
- európska politika v oblasti identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia
- väzba procesu identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia na (strategické) relevantné národné a regionálne dokumenty, vrátane zakotvenia v národnom právnom rámci
- európske projekty v oblasti identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia
- príklady dobrých praxí v oblasti identifikácie a uznávania predchádzajúceho učenia vo vybraných európskych krajinách

Odporučené postupy výučby: Interaktívna diskusia:

- diskusia bude riadená vyučujúcim a doplnovaná potrebným výkladom či korekciou výsledkov frekventantov
- pre rozvoj zodpovedajúcej výučbovej klímy je potrebné opierať sa o skúsenosti frekventantov, rozvíjať ich a viesť k hlbšej reflexii problematiky

Skupinová diskusia:

- hovorcovia skupín budú návrhy svojej skupiny prezentovať pred ostatnými, k jednotlivým návrhom prebehne diskusia, dôležité je doviest' frekventantov k vysvetleniu uvádzaných väzieb
- priebežné drobné korekcie lektorom
- záverečné zhrnutie lektorom

Spôsob ukončenia: Osvedčenie o absolvovaní programu ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov

Hodnotenie výsledkov študentov:

Hodnotenie výsledkov frekventantov je iba slovné, na hodnotení sa budú podieľať ako frekventanti, tak lektori. Hodnotenie plní predovšetkým formatívnu funkciu, čo však neznamená, že všetky závery frekventantov sú hodnotené pozitívne.

Odporučená literatúra:

Pracovný zošit spracovaný pre potreby výučby

9. MODUL B (7 – 8 hodín)

Poradenstvo a vedenia kandidáta/uchádzača v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia

OBSAH:

1. Charakteristika procesu poradenstva a vedenia klienta v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
2. Podpora objasnenia cieľov a očakávaní na strane klienta v rámci uvedeného procesu
3. Inventarizácia výsledkov predchádzajúceho učenia – identifikácia portfólia dosiahnutých schopností, zručností, kompetencií
4. Podpora pri inventarizácii výsledkov informálneho učenia (pracovné skúsenosti, dobrovoľnícka práca, osobné skúsenosti, koníčky , atď.)
5. Podpora inventarizácie výsledkov neformálneho učenia (tréning zabezpečený zamestnávateľom, akreditovanými i neakreditovanými inštitúciami atď.)
6. Podpora inventarizácie výsledkov formálneho učenia a jeho úrovni
7. Podpora pri obstarávaní relevantných podkladových dokumentov pre neskoršie hodnotenie (certifikáty, potvrdenia zamestnávateľa, popis výsledkov predchádzajúceho učenia v dotazníku atď.)
8. Plánovanie ďalšieho vzdelávania (identifikácia cieľov, vytvorenie učebného plánu, identifikácia vhodných kurzov, programov, vzdelávacích inštitúcií)

Názov modulu:	Poradenstvo a vedenie kandidáta/uchádzača v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia	Kód modulu:	B
Nominálna dĺžka:	7- 8 hodín		
Typ modulu:	Teoreticko-praktický	Platnosť od:	1. 1. 2006
Vstupné predpoklady:	Sprievodca: VŠ vzdelanie doplnené pedagogickým štúdiom (viď učiteľ odborných predmetov), aspoň 5 rokov praxe v oblasti výchovy a vzdelávania		
Stručná anotácia vymedzujúca ciele:			
Ak poradcovia/sprievodcovia majú kvalitne pomáhať klientom pred procesom uznávania predchádzajúceho učenia, v jeho priebehu a po ňom a zároveň klienta motivovať k absolvovaniu celej tejto procedúry, je nutné, aby získali základné vedomosti týkajúce sa poradenstva a vedenia klienta v tomto procese.			
Predpokladané výsledky:			
Poslucháč si osvojí základné vedomosti z oblasti celoživotného učenia a pochopí systém uznávania výsledkov predchádzajúceho vzdelávania:			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvetlí hranice a možnosti procesu uznávania klientom; ➤ rešpektuje etický kódex procesu hodnotenia a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia; ➤ pozná legislatívny rámec APEL (uznávanie predchádzajúceho učenia); ➤ pozná možné spôsoby získania kvalifikácie; ➤ pozná svet práce a orientuje sa v ňom; ➤ identifikuje motiváciu žiadateľa; ➤ pozná základnú terminológiu z oblasti vzdelávania dospelých a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia; ➤ charakterizuje požiadavky na uznávanie predchádzajúceho učenia obsiahnuté v Spoločných európskych princípoch; ➤ vytvára s klientom portfólio „dôkazov“ osvedčujúcich jeho už získané profesné kompetencie; ➤ identifikuje aktuálne (vzhľadom k procesu uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia) vzdelávacie potreby klienta; ➤ navrhuje v prípade potreby ďalšiu vzdelávaciu dráhu klienta (vo vzťahu k procesu uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia); ➤ vysvetlí klientovi možnosti jeho ďalšieho pracovného uplatnenia vzhľadom k upravovanej Národnej sústave kvalifikácií (úplnej a čiastočnej kvalifikácii); ➤ rozumie nárokom a činnostiam požadovaným v jednotlivých kvalifikáciách ; ➤ vedie poradenský rozhovor; ➤ pozná základy pedagogickej metodológie a štatistiky. 			

Obsah modulu:

- Charakteristika procesu poradenstva a vedenia klienta v procese uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
- Podpora objasnenia cieľov a očakávaní na strane klienta v rámci uvedeného procesu
- Inventarizácia výsledkov predchádzajúceho učenia – identifikácia portfólia dosiahnutých schopností, kompetencií (spôsobilostí)
- Podpora pri inventarizácii výsledkov informálneho učenia (pracovné skúsenosti, dobrovoľnícka práca, osobné skúsenosti, koníčky atď.)
- Podpora inventarizácie výsledkov neformálneho učenia (tréning zabezpečený zamestnávateľom, akreditovanými i neakreditovanými inštitúciami atď.)
- Podpora inventarizácie výsledkov formálneho učenia a jeho úrovni
- Podpora pri obstarávaní relevantných podkladových dokumentov pre neskoršie hodnotenie (certifikáty, potvrdenie zamestnávateľa, popis výsledkov predchádzajúceho učenia v dotazníku atď.)
- Plánovanie ďalšieho vzdelávania (identifikácia cieľov, vytvorenie učebného plánu, identifikácia vhodných kurzov, programov, vzdelávacích inštitúcií)
- Komunikačné zručnosti a schopnosť viesť rozhovor (kriteriálne techniky vedenia rozhovoru založeného na kritériách; metóda STAR, rogeriánska metóda, atď., aktívne počúvanie, prejavovanie empatie, poskytovanie emočnej podpory, objasňovanie a štrukturovanie, parafrázovanie a sumarizácia, používanie otvorených otázok, poskytovanie spätnej väzby)

Odporúčené postupy výučby: Interaktívna diskusia:

- diskusia bude riadená vyučujúcim a doplnovaná potrebným výkladom či korekciou odpovedí frekventantov
- pre rozvoj zodpovedajúcej výučbovej klímy je potrebné opierať sa o skúsenosti frekventantov, rozvíjať ich a viesť k hlbšej reflexii problematiky

Skupinová diskusia:

- hovorcovia skupín budú návrhy svojej skupiny prezentovať pred ostatnými, k jednotlivým návrhom prebehne diskusia, dôležité je doviest' frekventantov k vysvetleniu uvádzaných väzieb
- priebežné drobné korekcie lektorom
- záverečné zhrnutie lektorom

Hranie rolí:

- scenár pre hodnotiteľa a klienta, spätná väzba na rozhovor, tipy týkajúce sa
- príkladov dobrej praxe, používanie objasňujúcich otázok, hĺbkové/podrobné
- otázky, zvýrazňovanie typických evaluačných chýb, napr. osobné predsudky...

Brainstorming:

- ako sa vyvarovať typických evaluačných chýb (za použitia prípadových štúdií)

Spôsob ukončenia: Osvedčenie o absolvovaní programu ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov

Hodnotenie výsledkov študentov:

Hodnotenie výsledkov frekventantov je iba slovné, na hodnotení sa budú podieľať ako frekventanti, tak lektori. Hodnotenie plní predovšetkým formatívnu funkciu, čo však neznamená, že akékoľvek závery frekventantov sú hodnotené pozitívne.

Odporúčená literatúra:

Pracovný zošit spracovaný pre potreby výučby

10. MODUL C (7 – 8 hodín)

Hodnotenie výsledkov predchádzajúceho učenia

OBSAH:

1. Charakteristika, kritéria a zabezpečenie objektívnosti procesu hodnotenia výsledkov predchádzajúceho učenia, rola hodnotiteľa
2. Hodnotenie portfólia schvaľovaním predložených dokladov za použitia schválených kritérií; nástroje: štrukturované portfólio; hodnotiace štandardy; kontrolný zoznam pre evaluáciu portfólia; rajster pre rozhovor. Kvalita písomne alebo ústne podaného dokladu: autenticita, aktuálnosť, vhodnosť/úmernosť, kvantita, pestrosť dokladov/svedectva; vzťah medzi predloženým dokladom a kompetenciami
3. Hodnotenie výsledkov predchádzajúceho učenia na základe hodnotiacich štandardov
4. Hodnotenie výsledkov praktických činností a modelových situácií (obecným cieľom je vyškoliť hodnotiteľa na hodnotenie na základe praktického skúšania a pozorovania na pracovisku; metódy: analýza portfólia, rozhovor, praktické skúšanie, pozorovanie na pracovisku; proces a produkt evaluácie, nástroje: hodnotiace štandardy, sebahodnotenie, pozorovací rajster, používanie pozorovacieho rajstra; odvodenie záverov pri používaní rajstra)
5. Problematika uznania výsledkov predchádzajúceho učenia (udelenia certifikátu, úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie, ponuka zamestnania alebo postup v zamestnaní – v prípade tzv. podnikových assessment centres atď.)
6. Zabezpečenie a pravidlá odvolacieho riadenia
7. Komunikačné zručnosti a schopnosť viesť rozhovor

Názov modulu:	Hodnotenie výsledkov predchádzajúceho učenia	Kód modulu:	C
Nominálna dĺžka:	7- 8 hodín		
Typ modulu:	Teoreticko-praktický	Platnosť od:	1. 1. 2006
Vstupné predpoklady:	Hodnotiteľ: SŠ/VŠ vzdelanie a 5 rokov praxe (najlepšie vo vzdelávaní, ale nie je to nevyhnutné) v predmetnej oblasti		
Stručná anotácia vymedzujúca ciele:			
Ak majú hodnotitelia kvalitne pomáhať klientom v priebehu procedúry uznávania predchádzajúceho učenia a zároveň kvalitne kontrolovať, či klient má všetky kompetencie požadované hodnotiacim štandardom, je nutné, aby získali základné vedomosti týkajúce sa oblasti celoživotného učenia a predovšetkým dobre pochopili celý systém uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia.			
Predpokladané výsledky:			
Poslucháč si osvojí základné vedomosti z oblasti celoživotného učenia a pochopí systém uznávania výsledkov predchádzajúceho vzdelávania:			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ pozná svet práce a orientuje sa v ňom; ➤ pozná rôzne techniky a postupy hodnotenia; ➤ pracuje zodpovedajúcim spôsobom s príslušným hodnotiacim štandardom; ➤ pozná požiadavky na vybavenie pracoviska potrebné na overovanie výsledkov predchádzajúceho učenia; ➤ pozná prípustné druhy dôkazov, ktoré je možné využívať na identifikáciu a hodnotenie predchádzajúceho učenia; ➤ pozná metódy slúžiace na získanie „dôkazov“ osvedčujúcich profesné kompetencie klienta; ➤ hodnotí „dôkazy“ osvedčujúce ako získané profesné kompetencie klienta (napr. „dobrozdanie“ zamestnávateľa, spolupracovníkov, popr. zákazníkov či certifikáty z neformálneho vzdelávania); ➤ efektívne používa komunikačné techniky pri evaluácii portfólia a praktickej skúšky; ➤ poskytuje spätnú väzbu o výsledkoch testu; ➤ vedie s kandidátom rozhovor o metódach práce a zdôvodňuje ich; ➤ reflektuje na komunikačné techniky klienta. 			

Obsah modulu:

- Charakteristika, kritériá a zabezpečenie objektívnosti procesu hodnotenia výsledkov predchádzajúceho učenia, rola hodnotiteľa
- Hodnotenie výsledkov predchádzajúceho učenia na základe hodnotiacich štandardov
- Hodnotenie podkladov dokumentujúcich výsledky predchádzajúceho učenia
- Hodnotenie výsledkov praktických činností a modelových situácií
- Problematika uznania výsledkov predchádzajúceho učenia (udelenia certifikátu, úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie, ponuka zamestnania alebo postup v zamestnaní – v prípade tzv. podnikových assessment centres atď.)
- Pravidlá odvolacieho riadenia
- Etický kódex procesu hodnotenia a uznávania výsledkov predchádzajúceho učenia
- Komunikačné zručnosti a viesť rozhovor (kriteriálne techniky vedenia rozhovoru založeného na kritériách; metóda STAR, rogeriánska metóda atď., aktívne počúvanie, prejavovanie empatie, poskytovanie emočnej podpory, objasňovanie a štrukturovanie, parafrázovanie a sumarizácia, používanie otvorených otázok, poskytovanie spätnej väzby)

Odporučené postupy výučby: Interaktívna diskusia:

- Diskusia bude riadená vyučujúcim a doplňovaná potrebným výkladom či korekciou odpovedí frekventantov
- pre rozvoj zodpovedajúcej výučbovej klímy je potrebné opierať sa o skúsenosti frekventantov, rozvíjať ich a viesť k hlbšej reflexii problematiky

Skupinová diskusia:

- hovorcovia skupín budú návrhy svojej skupiny prezentovať pred ostatnými, k jednotlivým návrhom prebehne diskusia, dôležité je doviest' frekventantov k vysvetleniu uvádzaných väzieb
- priebežné drobné korekcie lektorom
- záverečné zhrnutie lektorom

Hranie rolí:

scenár pre hodnotiteľa a uchádzača, spätná väzba na rozhovor, tipy týkajúce sa príkladov dobrej praxe, používanie objasňujúcich otázok, hĺbkové/podrobné otázky, zvýrazňovanie typických evaluačných chýb, napr. osobné predsudky...

Brainstorming:

ako sa vyvarovať typických evaluačných chýb (použitie prípadových štúdií)

Praktické cvičenie:

- Využitie vzoru portfólií pre diskusiu a evaluáciu
- Porovnávanie a posudzovanie dokladov vo vzťahu k hodnotiacim štandardom: praktická analýza špecifických príkladov; vytvorenie krátkej správy; cvičenie vo dvojici, diskusia; tvorba individuálneho hodnotenia jednotlivými hodnotiteľmi, potom diskusia na dosiahnutie kompromisu pri hodnotení

Analýza prípadovej štúdie na vid' EÚ:

- Funkčné hranie so štyrmi rolami: klient, hodnotiteľ, spoluodnotiteľ a pozorovateľ
- Vytvorenie správy vo vzťahu k pozorovanému
- Vytvorenie zadania praktickej skúšky
- Dosiahnutie kompromisu hodnotiteľa, spoluodnotiteľa a pozorovateľa

Spôsob ukončenia: Osvedčenie o absolvovaní programu ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov

Hodnotenie výsledkov študentov:

Hodnotenie výsledkov frekventantov je iba slovné, na hodnotení sa budú podieľať ako frekventanti, tak lektori. Hodnotenie plní predovšetkým formatívnu funkciu, čo však neznamená, že všetky závery frekventantov sú hodnotené pozitívne.

Odporúčaná literatúra:

Pracovný zošit spracovaný pre potreby výučby